Spiekbriefje

Van fediverse tot MCP, de taal rondom digitale autonomie kan voelen als een overload van begrippen.
Met dit spiekbriefje baan jij je een weg door de wereld van alternatieve sociale platforms, (de)centrale netwerken en open protocollen.

Open source
Softwarecode die open source is, kan door andere ontwikkelaars worden gebruikt. Iedereen mag de broncode (de 'bouwtekening') bekijken, overnemen, aanpassen en verder verspreiden. Een licentie bepaalt de spelregels, bijvoorbeeld dat je de oorspronkelijke makers moet vermelden of dat jouw aangepaste versie ook open source beschikbaar moet blijven.

Open protocol
Een open protocol is een openbare set afspraken over hoe systemen met elkaar communiceren, een soort gemeenschappelijke taal. Hierdoor kunnen verschillende platforms met elkaar samenwerken. Zo zorgt het HTTP(S)-protocol ervoor dat web-browsers en websites met elkaar kunnen communiceren. En het SMTP-protocol zorgt ervoor dat verschillende e-mailsystemen met elkaar samen-werken, zodat je met Outlook kunt mailen naar een Gmail-account.

Gesloten sociaal netwerk
Een gesloten sociaal netwerk is een sociaal netwerk dat niet samenwerkt met andere sociale netwerken. Met Outlook kun je naar Gmail mailen, maar vanaf X kun je niet reageren op een Instagrambericht. Een gesloten sociaal netwerk is in handen van één organisatie die bepaalt wie welke berichten je ziet, welke spelregels er gelden en welke content een algoritme het meest verspreidt. Wie vertrekt, kan zijn volgers niet meenemen.

Open Social Web
Het Open Social Web verwijst naar een deel van het internet waar verschillende platforms wél met elkaar kunnen samenwerken. Gebruikers op platform A kunnen berichten zien en interacteren met gebruikers van platform B. Dat is mogelijk doordat die platforms dezelfde gemeenschappelijke taal – zo'n open protocol – gebruiken. Op dit moment bestaat het Open Social Web uit twee grote netwerken: de fediverse (bijvoorbeeld Mastodon) en de ATmosphere (bijvoorbeeld Bluesky).

Fediverse
De fediverse is onderdeel van het Open Social Web. Het is een decentraal netwerk dat interactie mogelijk maakt tussen platforms van verschillende beheerders. De fediverse is dus een verzamelnaam voor platforms die met elkaar kunnen samenwerken omdat ze met hetzelfde open protocol zijn gebouwd (ActivityPub).

Netwerkeffect
Het netwerkeffect houdt in dat een dienst aantrekkelijker wordt om te gebruiken als het gebruikersaantal groeit. Dat heeft ook een keerzijde: als een populair platform of systeem niet optimaal voor jou werkt, is het moeilijk om ervan af te stappen. Misschien wil je overstappen van WhatsApp naar Signal, maar wat doe je daar als je familie, vrienden en collega's niet meekomen?

Eurosky
Met één Eurosky-account kun je verschillende apps gebruiken, waaronder Bluesky. Je gegevens staan op Europese servers en vallen onder Europees recht. Eurosky is opgericht door een Nederlandse non-profitorganisatie om Europa minder afhankelijk te maken van Amerikaanse techbedrijven.

MCP
MCP staat voor Model Context Protocol. Het is een open protocol waarmee AI-assistenten verbinding kunnen maken met andere systemen, zoals een agenda, bestanden of het archief van een nieuwssite. Journalistieke organisaties kunnen via MCP zelf bepalen welke artikelen een chatbot mag gebruiken en onder welke voorwaarden.

svdj Incubator